

Procedure for tilsyn

I kommunale, selvejende og private dagtilbud samt puljeordninger for 0-6 årige børn i Kerteminde Kommune

Lovgivningsmæssig ramme og krav til tilsynet

Kommunalbestyrelsen i Kerteminde Kommune har tilsynsforpligtelse med kommunens dagtilbud jf. dagtilbudslovens §5 og §78, stk. 2. Tilsynet omfatter alle dagtilbud samt private pasningsordninger, hvori der indgår kommunal finansiering.

Tilsynet har til hensigt at sikre kvaliteten af den pædagogiske praksis i forhold til de lovmæssige krav, og er et vigtigt led i den løbende udvikling af kommunens dagtilbud. Tilsynsforpligtelsen retter sig mod det pædagogiske indhold, der forstås som de pædagogiske læringsmiljøer, herunder at de fysiske rammer understøtter et godt læringsmiljø. Tilsynsforpligtelsen er forbundet med en række krav, der tilsiger, at kommunen skal:

- Føre tilsyn med dagtilbuddenes rammer, herunder f.eks. tilsyn med
 - Legepladssikkerhed
 - Brandsikkerhed
 - At de bygninger, som dagtilbuddene har til huse i, er sikre og sundhedsmæssigt forsvarlige mv.
 - Økonomien mv.
- Fastsætte og offentliggøre rammer for tilsynet med dagtilbud
- Føre både anmeldte og uanmeldte tilsyn med alle dagtilbud
- Sikre uvildighed i tilsynene
- Inddrage både kvalitativ og kvantitativ data i tilsyn
- Anvende observationer som en del af tilsyn
- Som led i tilsynsbesøget gå i dialog med leder og medarbejdere i dagtilbud
- Orienter forældrebestyrelsen om vurderingen af kvaliteten af de pædagogiske læringsmiljøer
- Skriftligt dokumentere tilsynet

Med henblik på at sikre, at tilsynet lever op til kravene, har Kerteminde Kommune valgt at føre tilsyn via fagsystemet Hjernen&Hjertet. Fagsystemet anvendes allerede til at understøtte det pædagogiske arbejde, hvilket betyder, at der opsamles en række data i systemet om det pædagogiske arbejde, som vil indgå som fundament for tilsynet.

Kvalitet i dagtilbud

Tilsynet har som formål at kontrollere og sikre udvikling af kvaliteten i et dagtilbud. Derfor er der behov for at definere en fælles forståelse af, hvad der kendetegner et dagtilbud af høj kvalitet, som kan bruges som afsæt for tilsynet. Med udgangspunkt i Danmarks Evalueringsinstitut forskningsoversigt¹ skelner vi i Kerteminde Kommune mellem tre elementer af kvaliteter; strukturel-, proces- og resultat-kvalitet.

Strukturelkvalitet omhandler de rammer og vilkår, som den pædagogiske praksis arbejder indenfor. Både økonomi, organisering og ledelse har betydning for den strukturelle kvalitet, herunder dagtilbuddets fysiske rammer, normering og gruppestørrelse.

Proceskvalitet vedrører kvaliteten af det pædagogiske arbejde, herunder relationer mellem børn og voksne, læringsmiljøets stimulering af børns sprog, samt interaktionen med børn i forbindelse med leg og læring.

Resultat-kvalitet drejer sig om, hvad børnene har ud af at gå i dagtilbud, både på den korte og lange bane. Det være sig børns trivsel, læring, udvikling og motorik. Særligt børns sociale og kognitive færdigheder spiller en vigtig rolle.

De tre kvalitetselementer påvirker hinanden og skal ses i sammenhæng for at vurdere kvaliteten af et dagtilbud.

¹ Kvalitet i dagtilbud – struktur, proces og resultat. Danmarks Evalueringsinstitut

STRUKTUREL KVALITET	Normering og gruppestørrelse og -organisering	Normering og gruppestørrelse kan have væsentlig betydning for barn-voksen-interaktion. Normering i dagtilbud kan have betydning for børnenes sociale og kognitive kompetencer. Gruppestørrelsen har betydning for interaktioner og læring. Gruppeorganiseringen har betydning for børns leg og læringspotentiale.
	Fysiske rammer	Dagtilbuddets fysiske rammer er af betydning for børns aktivitetsniveau. Udemiljø betyder meget for børns sundhed, trivsel, læring og udvikling. Der er implicite regler og normer i rummet. Refleksion og medbestemmelse skaber kvalitet i daginstitutionen.
	Uddannelse, efteruddannelse og personalestabilitet	Uddannet personale har positiv betydning for kvaliteten i dagtilbud. Efter- og videreuddannelse af pædagogisk personale øger kvaliteten af det pædagogiske arbejde. Personalestabilitet kan være af afgørende betydning for den pædagogiske indsats.
PROCESKVALITET	Interaktioner mellem børn og voksne	Barn/voksen-interaktionen er nok den allervigtigste enkeltparameter for høj kvalitet i dagtilbud. For at opnå gode barn/voksen-interaktioner skal de voksne og børnene mødes om noget fælles i et gensidigt samspil. Børns medindflydelse er en forudsætning for en god barn/voksen-interaktion. 0-2-årige interagerer mere, når der er voksne til stede.
	Leg	Pædagogerne spiller en afgørende rolle i børnenes leg. Pædagogernes fysiske tilstedeværelse og kontakt bidrager til en mere aktiv leg. Legen fungerer som ramme for børnenes sociale interaktion.
	Rutineprægede situationer og aktiviteter	Måltidssituationen er et frirum, der også har en socialiserende funktion. Måltidssituationen kan bidrage til børnenes sproglige og kommunikative udvikling. Samlingen kan fremme deltagelse, medbestemmelse og demokratiforståelse hos børn. Samlingen er en arena, hvor det enkelte barn lærer at indgå i et socialt samspil. Formning kan styrke børns demokratiske dannelse. Naturaktiviteter kan aktivere børnene og give dem mulighed for at udforske forskellige materialer.
	Ledelse af dagtilbud	Stærk faglig ledelse af dagtilbuddet kendetegnes ved at være optaget af kvalitet. Strategisk ledelse er, når beslutninger og målsætninger er tydelige og når ud i praksis. God personaleledelse er, når ledelsen sætter

		kompetencer i fokus og engagerer medarbejderne. Antallet af medarbejdere per leder kan have betydning for den pædagogisk faglige kvalitet.
	Forældresamarbejde	Et godt forældresamarbejde kan forbedre barnets læringsmiljø. Forældresamarbejdet styrkes, ved at hjemmet og dagtilbuddet udveksler unik viden om barnet. Tillidsbaseret kommunikation og et fælles sprog er nøglen til et godt samarbejde. Dagtilbuddet tilbyder mange situationer, det gode forældresamarbejde kan finde sted i.
RESULTAT KVALITET	Sociale kompetencer	Kvalitet i interaktionen mellem børn og voksne fremmer børns udvikling af sociale kompetencer. Børn udvikler sociale kompetencer i positive børnefællesskaber. Målrettede indsatser kan i mindre grad understøtte børns udvikling af sociale kompetencer.
	Faglige kognitive færdigheder	Strukturerede og eksplicite læringsaktiviteter kan fremme børns faglige kognitive færdigheder – også børn, som anses som udsatte. Arbejdshukommelsen er vigtig for udviklingen af børns faglige kognitive færdigheder. Børns tidlige udvikling af faglige kognitive færdigheder kan påvirke deres læring i skolen.
	Skoleparathed	Høj kvalitetsdagtilbud og tidlig indsats øger børns skoleparathed. Dagtilbuddet er en særligt vigtig arena for inkluderende processer og socialisering. Den gode overgang til skole kalder på godt samarbejde mellem mange aktører.

Tilsynsformer

Tilsynskonceptet i Kerteminde Kommune består af tre typer af tilsyn, hvilke er beskrevet nedenfor.

I Kerteminde Kommune føres tilsyn med afsæt i fagsystemet Hjernen&Hjertet. Fagsystemet anvendes allerede til at understøtte det pædagogiske arbejde, hvilket betyder, at der opsamles en række data i systemet om det pædagogiske arbejde, som vil indgå som fundament for tilsynet.

Anmeldt tilsynsbesøg

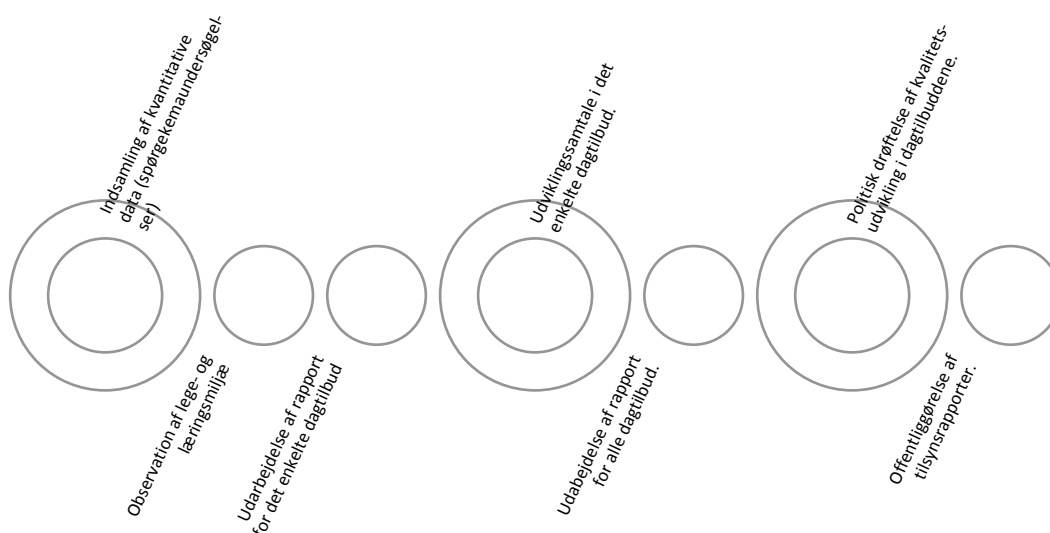
Mindst hvert andet år afholdes anmeldte tilsynsbesøg. Tilsynet er forberedt af både institutionens lederteam og af den tilsynsførende.

Det anmeldte tilsyn består af følgende elementer i kronologisk rækkefølge:

1. Spørgeskemaundersøgelse af forældre, ældste børn og personalets vurdering af det pædagogiske lege- og læringsmiljøet i dagtilbuddet (afdækning af proceskvalitet).
2. Observation af det pædagogiske lege- og læringsmiljø i dagtilbuddet (afdækning af proceskvalitet).

3. Spørgeskemaundersøgelse af rammen og vilkårene for det pædagogiske arbejde (afdækning af strukturel kvalitet). Besvares af distriktsleder.
4. Udfærdigelse af tilsynsrapport, der opsamler data fra ovenstående undersøgelser og observation samt relevant data om resultat kvaliteten i det enkelte dagtilbud. Rapporten deles med dagtilbuddet, der har mulighed for at kommentere skriftligt på den.
5. Afholdelse af udviklingssamtale i det enkelte dagtilbud med det formål at drøfte den pædagogiske kvalitet og de udviklingspunkter, tilsynet har afdækket.
6. Udarbejdelse af samlet tilsynsrapport for alle dagtilbud.
7. Politisk drøftelse i Børn-, unge- og uddannelsesudvalget af kvalitetsudviklingen af dagtilbudsområdet pba. tilsynets resultater.
8. Offentliggørelse af tilsynsrapporter på kommunens hjemmeside.

Proceduren for det anmeldte tilsyn kan illustreres således:

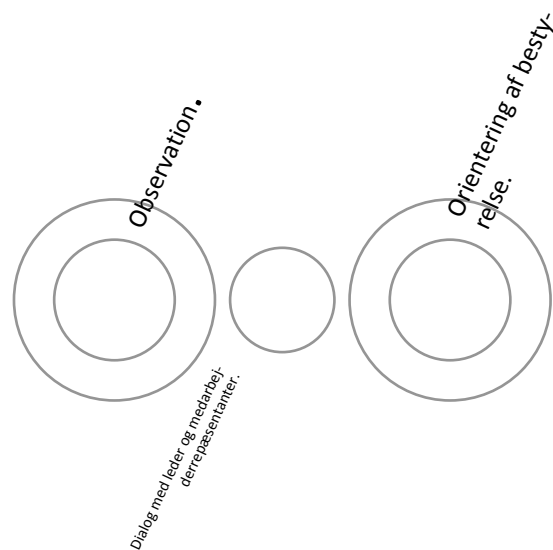
Uanmeldt tilsynsbesøg

Uanmeldte tilsyn føres mindst hvert andet år. Derudover kan uanmeldt iværksættes som resultat af en henvendelse vedr. bekymrende forhold eller i situationer, hvor kvalitetsindikatorerne konstateres lave.

Det uanmeldte tilsyn former sig som udgangspunkt som en observation af det pædagogiske lege- og læringsmiljø fulgt op af en dialog med distriktsdagtilbudslederen og medarbejderrepræsentanter om resultatet af tilsynet.

Iværksættes det uanmeldte tilsyn som følge af en henvendelse kan andre metoder som spørgeskemaundersøgelse, interview m.m. tages i brug afhængig af indholdet i henvendelsen.

Forløbet i det uanmeldte tilsyn kan illustreres således:

Observation

Observationer indgår som en fast del af det anmeldte og uanmeldte tilsyn. I observationen bruges skabelonen Observationsskema, der sikrer, at observationen tager sit afsæt i en vurdering af den pædagogiske kvalitet og foregår ensartet. Observationer kan også indgå som led i et skærpet tilsyn.

Udviklingsplan

Afdækker tilsynet forhold, der er behov for at styrke, udarbejder dagtilbuddet en udviklingsplan for hvert forhold. Udviklingsplaner udarbejdes i Hjernen&Hjertet og beskriver, hvordan der arbejdes med at rette op på forholdene. Som led i udarbejdelsen af udviklingsplanen aftales med administrationen, hvordan og hvornår der følges op på målene i udviklingsplanen.

Er der udarbejdet en udviklingsplan på en kvalitetsindikator, vil der være særligt fokus på denne indikator ved næstkommende ordinære anmeldte tilsyn.

Udviklingssamtale

Som led i det anmeldte tilsyn afholdes en udviklingssamtale i hvert enkelt dagtilbud. Formålet med udviklingssamtalen er at skabe dialog om resultatet af tilsynet samt de udviklingspotentialer vedr. det pædagogiske lege- og læringsmiljø, som tilsynet har vist. I samtalen aftales, hvordan der arbejdes med udviklingspotentialerne. Deltagerkredsen i samtalerne er dagtilbudschefen, dagtilbudslederen og repræsentanter for den øvrige ledelse, medarbejderne og bestyrelsen.

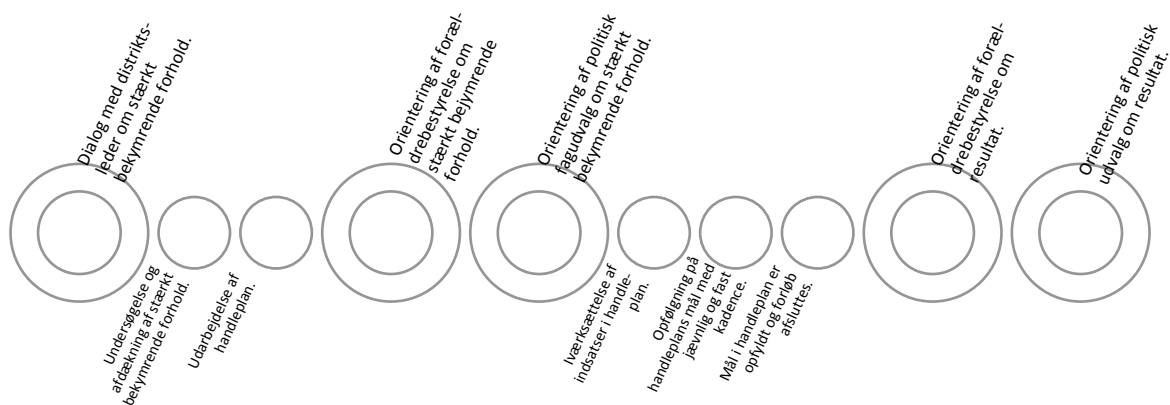
Skærpet tilsyn

Et skærpet tilsyn er et fokuseret og intensivt forløb, der afhængig af de konkrete forhold, f.eks. vil kunne ske via et øget antal anmeldte og uanmeldte tilsynsbesøg. Skærpet tilsyn udløses af bekymrende eller stærkt bekymrende forhold konstateret ved det anmeldte eller uanmeldte tilsyn eller ved særdeles bekymrende henvendelser. Det kan f.eks. være bekymring for kvaliteten af det pædagogiske arbejde, herunder interaktionen mellem pædagogisk personale og børn, forældresamarbejdet eller udvikling af børnenes sociale og sproglige kompetencer. Det kan også være dårlig medarbejdertrivsel, højt sygefravær, bekymrende henvendelser fra forældrebestyrelsen, stor udskiftning i børnegruppen, karakteren af forældreklager eller lignende. Iværksættelse af det skærpede tilsyn vil bero på en individuel vurdering fra den tilsynsførendes side.

Det skærpede tilsyn iværksættes hurtigst muligt efter, at bekymrende eller stærkt bekymrende forhold er konstateret. Igangsættelse af skærpet tilsyn indebærer en undersøgelsesfase, der har til formål at identificere og undersøge bekymringen. Både kvalitative og kvantitative metoder, herunder observation, kan inddrages afhængig af bekymringens karakter. Data fra anmeldte og uanmeldte

tilsyn kan ligeledes inddrages. Forud for undersøgelsesfasen drøftes de bekymrende forhold med dagtilbudslederen. Der udarbejdes altid en handleplan i dialog med dagtilbudslederen som led i det skærpede tilsyn, hvis bekymringen er stærk. Ved mindre bekymrende forhold vurderes det, hvorvidt der er behov for at udarbejde en handleplan, men der udarbejdes altid en udviklingsplan. Udarbejdes en handleplan orienteres forældrebestyrelsen altid og gives altid mulighed for at komme med bemærkninger.

Proceduren for det skærpede tilsyn kan illustreres således:

Handleplan

Det præcise indhold og omfang af handleplanen vil afhænge af de forhold, der har udløst det skærpede tilsyn. Handleplanen har som formål at tydeliggøre, hvordan der skal arbejdes med at styrke de bekymrende eller stærkt bekymrende forhold i dagtilbuddet, som har udløst det skærpede tilsyn, og hvordan der skal følges op på arbejdet med at udvikle den pædagogiske kvalitet. Konkret skal handleplanen beskrive:

- hvilke forhold, der vækker bekymring.
- hvilke indsatser, der sættes op for at udvikle den pædagogiske kvalitet.
- hvilke frister og mål, der er sat for arbejdet med at udvikle den pædagogiske kvalitet.
- hvordan forandringen konkret skal kunne ses.
- hvordan ansvarsfordeling mellem henholdsvis lederen af dagtilbuddet og administrationen er i udviklingen af den pædagogiske kvalitet.
- hvordan, hvornår og af hvem, der følges op på målene i handleplanen.

Uvildighed i tilsynet

Kommunen skal sikre uvildighed i tilsynet. Uvildigheden er sikret, når tilsynet føres efter en ensartet metodik og når den tilsynsførendes habilitet ikke kan drages i tvivl.

I Kerteminde Kommune anvendes Hjernen&Hjertet i tilsynet for at sikre, at kvaliteten i dagtilbuddene vurderes på en ensartet og systematisk metode. I dagplejen og i de private pasningsordninger anvendes det samme tilsynskoncept og de samme skabeloner i alle distrikter.

Den tilsynsførendes habilitet sikres ved, at man ikke kan føre et tilsyn med dagtilbud, hvor man er ansat. Den tilsynsførende kan heller ikke have relationer til leder eller ansatte i et dagtilbud, som gør den tilsynsførende inhabil efter forvaltningslovens habilitetsregler. Det gælder både det anmeldte, de uanmeldte og det skærpede tilsyn.

Brug af anmeldt, uanmeldt og skærpet tilsyn

Det anmeldte og det uanmeldte tilsyn foregår efter den kadence og den procedure, som er politisk besluttet (beskrevet ovenfor). Afdækker tilsynet enkelte forhold, der bør forbedres, udarbejder dagtilbuddet udviklingsplaner i dialog med administrationen.

Det skærpede tilsyn iværksættes, når forhold i den pædagogiske kvalitet er bekymrende eller stærkt bekymrende. Hvorvidt et skærpet tilsyn skal iværksættes, vil bero på en individuel vurdering.

Udviklingsperspektiv	Tilsynsperspektiv	Kvalitetsindikatorer*	Tilsynsform
Fremragende kvalitet God kvalitet Tilstrækkelig kvalitet	Ingen bekymring	Tilsynet afdækker tilstedeværelse af alle eller flertallet af kvalitetsindikatorer.	Ordinært anmeldt og uanmeldt tilsyn i henhold til politisk besluttet kadence og procedure. Dagtilbuddet udarbejder evt. udviklingsplan. Det aftales, hvordan og hvornår der følges op på evt. udviklingsplanerne.
Mangelfuld kvalitet	Bekymring	Tilsynet afdækker fravær af enkelte væsentlige kvalitetsindikatorer eller fravær af flere kvalitetsindikatorer.	Skærpet tilsyn iværksættes. Dagtilbudslederen udarbejder en udviklingsplan. Det vurderes om der er behov for at udarbejde handleplan. Der følges op med en jævnlig og fast kadence.
Utilstrækkelig kvalitet	Stærk bekymring	Fravær af alle eller et flertal af kvalitetsindikatorer.	Skærpet tilsyn iværksættes. Dagtilbuddet udarbejder handleplan. Handleplanen følges op på med en jævnlig og fast kadence.

* Se afsnit "Kvalitet i dagtilbud" for uddybning af kvalitetsindikatorer.

Den kommunale dagpleje og de private pasningsordninger

De lovgivningsmæssige krav til tilsynet med den kommunale dagpleje er de samme som til tilsynet med de kommunale og private dagtilbud. Dog giver lovgivningen mulighed for at tilrettelægge tilsynet, så den tilpasses den måde, dagplejen er organiseret på.

Eftersom vilkår, rammer og organisering er væsentlig anderledes i dagplejen end i daginstitutioner føres tilsynet med den kommunale dagpleje efter en metode tilpasset dagplejen.

I dagplejen føres uanmeldt og anmeldt tilsyn. Ligesom det skærpede tilsyn også iværksættes, når forhold vækker bekymring eller stærk bekymring. Det anmeldte tilsyn har særligt fokus på børnenes udvikling, læring, dannelse og trivsel, mens det uanmeldte tilsyn har fokus på de fysiske rammer, det

fysiske miljø og sikkerheden. Der føres både anmeldte og uanmeldte tilsyn i dagplejehjemmet og legestuerne. Der føres mindst et anmeldt eller et uanmeldt tilsyn hvert år.

Mindst hvert andet år offentliggøres en samlet rapport om den pædagogiske kvalitet i dagplejen på kommunens hjemmeside.

Tilsynet med de private pasningsordninger skal stå mål med alderssvarende kommunale dagtilbud (dagplejen) og følger det koncept, der er beskrevet ovenfor.